revoliucija ir net karaliaus raupų skiepijimo scena. Žinoma, karalienės šukuoseną kopijavo ir dvaro damos. Tos šukuosenos darėsi vis augštesnės, taip kad Versalio durys turėjo būti kertamos, o karietose ponios nebegalėjo sėdėti ant sėdynių, net turėjo tupėti ant grindų, kad nesugadintų prašmatniųjų šukuosenų.

Madose visuomet atsispindėjo pasauliniai įvykiai ir tuometinis gyvenimas. Perdėti prabangūs Marijos Antuanetės stiliai atstovavo supuvusį dvaro gyvenimą. Po Prancūzų revoliucijos mados drastiškai pasikeitė. Naujoji "Directoire" srovė turėjo pagrindus senovės Graikijoj ir Romoj, kurių demokratinės pažiūros dabar buvo labai aktualios. Moterys pradėjo dėvėti paprastas sukneles, augštais liemenimis ir giliais iškirpimais, taip pat sandalus, suraišiotus iki kelių. Tų laikų dvasia priminė 1920 metus. Moterys numetė į šalį kietus korsetus ir trumpai nusikirpo plaukus. Kaikurios drąsuolės net apsinuogindavo savo krūtines ir ant kaklo rišdavosi raudonus kaspinėlius, primenančius giljotiną. Po vadinamojo Directoire stiliaus atėjo Romantiškos perijodas, o karalienės Viktorijos laikais, perdėtas kuklumas įvilko moteris vėl į susmauktus korsetus ir augštas apykakles. Vienintelės matomos kūno dalys buvo veidas, rankos ir kojų pirštų galai. Su pirmuoju pasauliniu karu moterų vaidmuo gyvenime pasikeitė. Prieš karą daugumas moterų gyveno namų prieglobstyje ir retai kuri dirbo už namų ribų, dalyvavo sporte ar vairavo mašiną. Karui užėjus, kai joms daug kur reikėjo pavaduoti vyrus fabrikuose ir įstaigose, jos pareikalavo sau daugiau teisių ir laisvės. Ta laisvė pasireiškė ir apsirengime. Dvidešimtojo šimtmečio pradžioje korsetai buvo vėl išmesti, sijonai sutrumpėjo ir plaukai tapo nukirpti. Norėdamos pasekti vyrus, moterys pasisavino berniukišką išvaizdą — trumpą šukuoseną ir plokščias krūtines. Pasinaudodama laiko dvasia, Coco Chanel sukūrė "chemise". Chemise susilaukė nepaprasto populiarumo. 1930 m. kilo reakcija prieš berniukišką išvaizdą ir vėl perdėm moteriškos linijos grįžo į madą — mažos trikampės skrybėlaitės su stručio plunksnom, žabotai ir raukalai. Antrojo pasaulinio karo metu moterys vėl išėjo į fabrikus ir įstaigas ir mados vėl pasikeitė — platūs kimšti pečiai, uniforminio stiliaus apsiaustai ir kelnės.

Medžiagų ištekliai labai sumažėjo, todėl sijonai susiaurėjo bei sutrumpėjo. Tuoj po karo Paryžiaus madų kūrėjas Dior, lygiai kaip savo laiku Chanel, suprates laiko dvasią, sukūrė vadinama "New Look". Pirmoje madų parodoje po karo, jis pasirodė su stipriu posūkiu į moteriškumą. Tai buvo džiaugsminga revoliucija po karo metų nedatekliu. Liemenys tapo įsmaugti, sijonai ilgi ir platūs, pečiai natūralios linijos, kaip Viktorijos laikais. Šiandien jautrūs madų kūrėjai reaguoja į moderniu laikų pasikeitimus kaip kad ir architektai, rašytojai ir muzikai. Stiliai šiandien labai paprasti, tiesūs, kaip ir šių dienų pastatai. Muzika, menas ir rašytasis žodis linksta į abstraktuma. Rūbų linijos paprastos, visa svarba teikiama medžiagom ir spalvom. Iš čia kilo šifono, odos, ir įvairaus audimo vilnos populiarumas. Šiandien naudojamos medžiagos savo kokybe ir įvairumu praneša betkokius kada nors naudotus audinius. Madų kūrėjai reagavo ir į užmiestinių gyventojų gyvenimo būdą. Rinkoje pasirodė visa eilė "atostoginių" neformalių rūbų — kaip pavyzdžiui ilgos ir trumpos kelnės. Žmonijos istorijoje moterys kelnes dėvėjo dažniau negu vyrai. Orientalinėje civilizacijoje, kuri pasižymėjo augšta etine tradicija, dažnai vyrų ir moterų drabužiai būdavo sukeičiami. Jų togomis apsisiautę vyrai nebuvo laikomi nevyriškais, ir kelnes dėvinčios moterys — suvyriškėjusiomis. Ankstyvieji graikai visai neskirstė rūbų į vyriškus ir moteriškus. tokia pati tradicija buvo Persijoje ir Asirijoje. Vengrai, graikai ir škotai yra ilgiausiai išsilikę pavyzdžiai vyrų, dėvinčių sijonus.

1851 metais Amerikoje vadinamom "Turkiškam kostiumui" davė pradžią Amelia Bloomar. To turkiško stiliaus rauktos kelnės pirmiausiai buvo dėvimos darbininkių laukuose. Jos patraukė ponios Bloomer dėmesį. Ji ir kitos madingos jos draugės pradėjo tas kelnes siūdintis sau. Ponia Bloomer buvo didelė blaivybės šalininkė ir, dėvėdama tokias kelnes, ji važinėjo po Ameriką, skaitydama blaivybės paskaitas. Bloomer ir jos kelnės greitai virto pajuokos objektu. Bet įdomu, kad iki šiai dienai to stiliaus apdaras tebevadinamas bloomeriais. Vėliau bloomeriai sutrumpėjo ir buvo dėvimi kaip sportinė apranga.

Metų bėgyje moterys vis dažniau ir dažniau pradėjo dėvėti įvairių stilių kelnes. 1966 m. kelnės visiškai įsipilietino moterų aprangoje. Pradžioje buvo siuvamos puošnios pižamos kokteiliams, vėliau eilutės, kuriomis pagarsėjo filmų žvaigždė Marlene Dietrich. 1967 metais, kai suknelės sutrumpėjo iki palaidinių ilgio, madų kūrėjai pradėjo siūti visokio ilgumo ir visokio stiliaus kelnes, dėvimas su tom trumpom suknelėm.

Daugelis madų kūrėjų, jei tik jiems sąlygos ir laikas leidžia, keliauja į tolimus kraštus pasisavinti rūbų idėjų. St. Laurent iškėlė indišką rajah apsiaustą. Gres ir Balenciaga pasisavino vakariniams rūbams indišką sari. Paskutiniaisiais metais, St. Laurent keliavo po Afrika, o Afrikos meno parodą Paryžiuj inspiravo Marc Bohan ir Dior. Dior'o saliono afrikietiškas stilius pasireiškė safari eilutėmis ir džiunglių raštais vakariniam suknelėm. St. Laurent iš Afrikos parsivežė nuogo juosmens sukneles, ilgas grandines, stiklo ir medžio karolius, afrikietiškas pasišiaušusias šukuosenas ir Ubangi spalvas.

Kelionės madų kūrėjams visada teikė neišsemiamu idėjų. Kai 1854 metais admir. Perri apsilankė Japonijoje, Vakarų pasaulis susidomėjo ir susižavėjo Japonų menu. Tas susidomėjimas turėjo didelės įtakos ano meto namų dekoravimui, moderniai tapybai, knygoms, operai ir madoms. Šiandien net ir keliavimo būdas turi įtakos kasdieniniam gyvenimui. Keliavimas lėktuvais pareikalavo lengvų lagaminų, lengvai supakuojamų, nesiglamžančių, lengvai plaunamų ir neprosijamų drabužių.

New York'o Manhattan madų kūrėjams gali būti turtingų idėjų šaltiniu. Kai jau nieko kito nebelieka, popietis

vienam iš NewYork'o muzėjų ir meno galerijų gali pagelbėti sukristalizuoti vieną kitą mintį. Keletas valandų senienų krautuvėje, teatre, operoje, kūrybingam asmeniui suteiks visą eilę inspiracijų. Pagal madų kūrėjus, pati New York'o atmosfera yra pakelianti. Juk šiame mieste yra pačios geriausios madų mokyklos ir didžiausios pasauly madų žurnalų leidyklos. Manhattan yra kūrybos centras ir čia spiečiasi ne tik šio krašto, bet ir viso pasaulio talentai, jieškantieji naujų kelių savo idėjom išreikšti.

Ir taip mainosi rūbai margo "svieto".

VEDA A. YČIENĖ

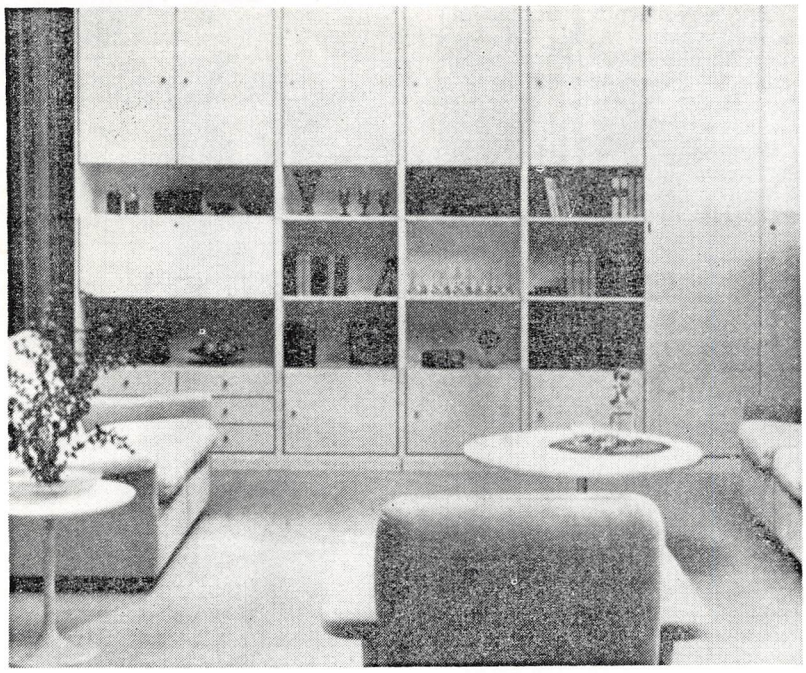

GROŽIS IR SKONIS

Vietos stoka yra pagrindinis mūsų laikų nusiskudimas. Atrodo, kad ir mūsų planeta vis mažėja. Sunkiau tą problemą spręsti plačia prasme, bet dažnai surasime būdų kaip ją išspęsti savo namuose. Organizuodami, padalindami turimą namų plotą, panaudodami atatinkamas dekoravimo idėjas, geriau išnaudosime turimą vietą, sukursime erdvės iliuziją. Viena iš priemonių šiam reikalui yra geras veidrodžių panadojimas, kuris gali duoti nelauktų rezultatų. Irėminti veidrodžiai ar plokščių pavidale panaudoti sienų padengimui gali apgauti geriausiai patyrusią akį ir kambarį "padidinti" aukštumo, erdvės ar perspektyvos būdu. Gerai panaudojus, pritaikius veidrodį, atrodo, kad sienos prasiskiria ir kambarys lyg padvigubėja. Veidrodžiu reflektuotas kambarys atrodys šviesesnis ir erdvesnis. Veidrodis yra geriausia priemonė pratęsti mažą prieškambarį. Valgomam kambaryje veidrodis reflektuos turimo kristalo ir sidabro turtinguma. Dūminio, antikinio veidrodžio plokštelėmis apdengta siena duos kambariui ne tik erdvės, bet ir šilumos bei jaukumo įspūdį. Veidrodžiai yra nepaprastai dėkinga dekoravimo priemonė, svarbu turėti idėju ir jas pritaikinti turimo buto situacijai.

Atskyrimui valgomojo nuo gyvenamojo kambario, arba sukūrimui intymaus kampo jaukiam pašnekesiui ar poilsiui, galima naudoti širmas (skreens). Tie perskyrimai ne tik atliks savo paskirtį kaip vietos padalintojai, bet įneš ir akcentą mūsų dekoravimui. Orientališkas perskyrimas duos orientališką akcentą, antikinis — pabrėš mūsu surinktas senienas, "kontemporary" perskyrimas duoda ypatingai daug galimybių pasireikšti mūsų vaizduotei. Perskyrimus galima ypatingai gerai panaudoti naujuose atviruose apartamentuose, kur paprastai būna mažai sienų.

Kitas sėkmingas buto suskirstymo būdas yra baldų sustatymas. Pavyzdžiui nugaromis sustumta sofa ir valgomojo bufetas padalins turimą vietą į valgomąjį ir gyvenamąjį kambarį. Sustumiant baldus, svarbu suderinti jų augštį.

Turint didesnį vonios kambarį jo perskyrimą galima padaryti iš karolių virtynėlių (beads), kurios gaunamos vonios reikmenų krautuvėse.

Kambarių perskyrimą galima akcentuoti ir grindimis. Valgomajam skirtą kambario dali išdėję plokštelėmis, o svečiams skirtą padengę kilimu, gausime lyg du atskirus kambarius. Šiuo metu yra labai didelis grindų plytelių pasirinkimas, ir toks grindu atskyrimas gali būti labai efektingai sukombinuotas.

Permatomo stiklo kavos stalus ir lempų staliukus dekoratoriai pataria naudoti mažuose butuose, nes jie atlieka savo paskirtį neperkraudami turimos vietos.

Lankstumas ir sumanumas dekoruojant padeda geriau išnaudoti turimą vieta. Rečiau naudojamas valgomasis kambarys gali būti paverčiamas gyvenamu kambariu, maža biblioteka, pianinas ar meno kolekcija valgomajame tarnaus mūsų patogumui, stalas gali būti naudojamas skaitymui, žaidimams. Reikalui esant kambarys pertvarkomas formaliam svečių priėmimui. Gerai išdekoruotas butas turėtų būti netik akį patraukiantis, bet ir praktiškas.

* * *

Laikas bėga dekoravimo stiliai keičiasi, bet dekoravimui laikrodžiai visuomet teikė dimensiją. Nuo seniausių saulės laikrodžių iki modernaus elektroninio laiko rodytojo, laikrodžiai netik prabėgantį laiką rodo, bet ir pabrėžia besikeičiantį akcentą. Nenuostabu tat, kad laikrodžiai visuomet buvo vertinami kaip dekoravimo objektas.

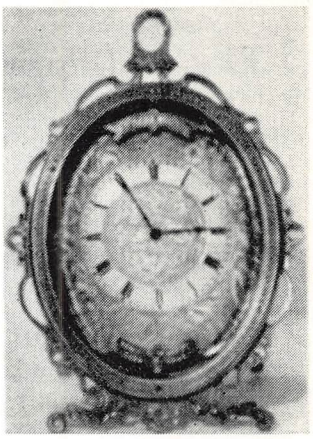

Senoviškus laikrodžius ypatingai vertina antikų mėgėjai. Manoma, kad pirmieji sieniniai bei ant stalo padedami laikrodžiai buvo išrasti XV šimtmetyje. Renesanso metu laikrodis buvo uždaromas dėžutėje, paliekant vietos papuošimui. Vėliau laikrodžių puošnumas ir stiliai buvo susieję su jų gaminimo perijodais. Laikrodžių papuošimuose galima rasti religiniu, mitologinių ir klasiškų siužetų. Net ir nebūdami antikinių laikrodžiu kolektoriais, visuomet surasime laikrodį, kuris atatiks mūsų kambario stilių ar jį stipriau užakcentuos. Laikrodis vertas geros vietos, kur jis galėtų būti gerai matomas.

Dramatiškas, modernus laikrodis, nostalgiškas vario antikas ar grandiozinis "Westminster" gali būti įdomus objektas mūsų namuose.